

СТАНОВИЩЕ

За дисертацията за получаване на образователната и научна степен „доктор” на Сенджер Саръ, докторант в Националната художествена академия

Тема: **Нискотемпературни медночервени глазури, получени чрез редукция и в кислородна среда**

Първото, което искам да отбележа за представения труд е, че темата е с абсолютно конкретна насоченост. Това дава възможност на автора да не разпилява усилията си в многословни и излишни разисквания, а да съсредоточи вниманието си върху съществени за изборния проблем коментари и да навлезе в неговата дълбочина. Впечатляващо е старанието на докторанта да проучи детайлно технологичните и естетически параметри на изследвания тип керамика, използвайки не само литературни източници, но и базирайки се на собствени експерименти. Определено като принос намирам практическите упътвания, които предоставя на специалистите текстът.

Работата съдържа **увод, четири глави и заключение** и множество илюстрации, които много сполучливо онагледяват продуктите на разнообразните техники, използвани материали, опитите на различни изтъкнати изследователи и керамици.

В **увода** авторът запознава читателя с основните проблеми, които текстът ще анализира. **Първа глава** информира кратко за теорията на цветовете и символиката на червеното. По-нататък, във **втора глава**, се предлага исторически поглед върху появата и развитието на керамика с медночервена глазура с повече коментари за китайска древна продукция. Проучени са нейните особености в различните периоди като техники, материали, нюанси на оцветяването. Текстът проследява интереса на европейските керамици към тайните на китайското изкуство и опитите да бъдат разкрити и усвоени процесите на създаване на медночервената глазура. Много добро решение е привеждането на специфичните техники, използвани от различни автори в ново време, чиито познания, опити и резултати са представени индивидуално за всеки от тях, а цветните илюстрации допълват представата за творчеството им.

Глава трета анализира детайлно традиционни техники за медночервени глазури, техния състав, условия на изпичане, технологични специфики и резултати. Представени са експериментални техники на различни автори и тяхната продукция. Приведени са съответните формули, температура, цикли на изпичане, време, включително и възможните несполуки или технологични грешки, споделени в специализираните издания като резултат на дългогодишни наблюдения и опити. Като обобщение на тези детайлни проучвания докторантът систематизира трудностите и различните фактори, съществени за успешно постигане на желаните нюанси на медночервените глазури. В заключение той посочва, че решаващи фактори за постигане на хубаво медночервено са топлината при печене, продължителност на окисно или редукционно печене, особености на пещта и т.н

В **четвърта глава** се коментират съвременни експериментални техники за медночервена глазура. Авторът посочва, че оптималните условия за създаването ѝ са не само голямо разнообразие от материали, но и различни начини за прилагането им, за което е необходимо определено оборудване. Основна част в тази глава са споделените и подробно описани собствени опити за създаване на медночервени глазури и резултатите от тях според различните условия. Авторът експериментира със състава от различни елементи, количества, пропорции, време на изпичане и охлаждане, температура, вид на редукционния агент и т.н. Акцент в неговите опити е впръскването

на петролеум в различни стадии на печене и при различни температури. Получените резултати са илюстрирани с керамични изделия, които сам авторът е създал.

В **заклучението** докторантът Сенджер Саръ подчертава, че създаването на медночервени глазури са деликатен и трудоемък процес, поради което се използват много по-рядко. В хода на изследването авторът споделя натрупаните познания за различни и по-ефективни методи за постигане на този тип глазура и обобщава както проблемите в тези процеси, така и препоръки за избягването им. В резултат на своите задълбочени проучвания и собствен опит той посочва главните фактори и условия за постигане на медночервена глазура.

Бих препоръчала на автора да избягва повторенията, с които се срещаме главно в увода и първа глава на текста. В цялостната положителна оценка на труда следва да подчертая конкретността и изчерпателността на темата, сериозните детайлни проучвания на технологичните процеси, ангажирането и споделянето на собствени експерименти, изтъкването на основните технологични грешки, посочването на необходимите и благоприятните условия и фактори за достигане на съответния вид глазура, добрата структура и стегнатост на изложението, практическата му приложимост. Поради това убедено препоръчвам на уважаемото жури да присъди на докторанта Сенджер Саръ образователната и научна степен „доктор”.

Доц. д-р Станка Янева